

Tanulási egységek	Tanulási tartalmak	Alap- és sajátos kompetenciák	Oldal
Ismétlés	Emlékezzünk a III. osztályban tanultakra! Felmérés		9 12
I. Hozzám tartozó helyek	Első lecke Település és lakhely Projekt: A kis kertész Olvasmány: I. Gugiuman: <i>Nagy tata kertje</i> Második lecke Szülőföldem. Hazám jelképei Projekt: Ének, tánc és jókedv Olvasmány: Alecu Russo: <i>Románia dala</i> Harmadik lecke Románia, az Európai Unió tagja Az Európai Unió jelképei Projekt: Románia, Európa egyik csodája Olvasmány: <i>Az Európai Unió történelméből</i> Ismétlés Felmérés	1. Magatartási szabályok alkalmazása a mindennapi életben 1.1. A személyek hovatartozásának (helyi, nemzeti, európai) felismerése 1.2. A közösségi hovatartozás lényeges elemeinek azonosítása 3. Együttműködés tanúsítása kijelölt feladatok megoldásában 3.1. Másokkal való pozitív viszonyok kialakítása, kijelölt feladatok megoldása érdekében 3.2. A gyerekek jogainak megismerését elősegítő tevékenységekben való részvétel 3.3. Az osztály, az iskola vagy a helyi közösség erkölcsi – polgári jellegű projektjeiben való részvétel	14 16 17 18 20 21 22 24 25 26 30
II. Más emberekhez való viszonyunk Erkölcsi értékek (I.)	Első lecke Jó – Rossz Projekt: A jó és a rossz megjelenítése rajzon és fényképen Olvasmány: T. Arghezi: <i>A rabló büntetése</i> Második lecke Önzetlenség – Önzés Projekt: önzés, képekben és versekben Olvasmány: T. Arghezi: <i>A kipukkadt lufi</i> Harmadik lecke Becsület – becsstelenség Projekt: Ötletek fája Olvasmány: Grigore Alexandrescu: <i>Az elpasszolt ló és a vásárolt gyémánt</i> Ismétlés Olvasmány: Győri Vilmos: <i>Mese</i> Olvasmány: Oscar Wilde: <i>Az önző óriás</i> Felmérés	2. Erkölcsi-polgári viselkedési készségek megnyilvánulása megszokott élethelyzetekben 2.1. Az emberi kapcsolatokat megalapozó erkölcsi értékek feltárása 2.2. A mindennapi életben megnyilvánuló erkölcsi-polgári viselkedésminták feltárása/felismerése 2.3. A szociális, illetve antiszociális viselkedésminták megkülönböztetése 3. Együttműködés tanúsítása kijelölt feladatok megoldásában	32 34 35 36 38 39 40 42 43 44 46 47 48

Tanulási egységek	Tanulási tartalmak	Alap- és sajátos kompetenciák	Oldal
II. Más emberekhez való viszonyunk Erkölcsei értékek (I.)		*3.3. Az osztály, az iskola vagy a helyi közösség erkölcsi – polgári jellegű projektjeiben való részvétel.	
III. Más emberekhez való viszonyunk Erkölcsei értékek (II.)	Első lecke		50
	Tisztelet- a tisztelet hiánya	2. Erkölcsi-polgári viselkedési készségek megnyilvánulása megszokott élethelyzetekben	52
	Projekt:Varázsszavak	2.1. Az emberi kapcsolatokat megalapozó erkölcsi értékek feltárása	53
	Olvasmány: Dimitrie Goga: <i>Események az osztályból</i>	2.2. A mindennapi életben megnyilvánuló erkölcsi-polgári viselkedésminták feltárása/felismerése	54
	Második lecke	2.3. A szociális, illetve antiszociális viselkedésminták megkülönböztetése	56
	Felelősség, megbízhatóság-felelőtlenség	3. Együtműködés tanúsítása kijelölt feladatok megoldásában	57
	Projekt: Osztályunk szabályzata	3.3. Az osztály, az iskola vagy a helyi közösség erkölcsi – polgári jellegű projektjeiben való részvétel.	58
	Olvasmány: Móricz Zsigmond: <i>Iciri-piciri</i>		60
	Harmadik lecke		61
	Együttérzés/szolidaritás-a szolidaritás hiánya		62
Projekt: Játékok vására		65	
Olvasmány: Az emberi szolidaritás nemzetközi napja			
Ismétlés			
Felmérés			
	Fogalomtár		66

Tanulási egységek	Tanulási tartalmak	Alap- és sajátos kompetenciák	Oldal
4. tanulási egység Más emberekhez való viszonyunk (III.) Erkölcsei értékek	Első lecke Erkölcsei normák Olvasmány: Iulia Haşdeu: <i>A falánkság</i>	1. Magatartási szabályok alkalmazása a mindennapi életben	68 71
	Második lecke Viselkedés a családban Olvasmány: N. Nosov: <i>A nyalóka</i>	1.3. Az emberi viszonyokat szabályozó erkölcsi normák felderítése	72
	Harmadik lecke Viselkedés az iskolában és a baráti körben Olvasmány: M. Sântimbrianu: <i>Szabadrajz természet után</i>	2. Erkölcsi-polgári viselkedési készségek megnyilvánulása megszokott élethelyzetekben. 2.1. Az emberi kapcsolatokat megalapozó erkölcsi értékek feltárása	76 79
	Negyedik lecke Viselkedés közterületeken Olvasmány: I.L. Caragiale: <i>Goe úrfi</i>	2.2. A mindennapi életben megnyilvánuló erkölcsi-polgári viselkedésminták feltárása/felismerése	80 83
	Ismétlés Olvasmány: Gárdonyi Géza: <i>Az első büntetés</i>	3. Együttműködés tanúsítása kijelölt feladatok megoldásában	84 87
	Felmérés	3.1. Másokkal való pozitív viszonyok kialakítása kijelölt feladatok megoldásának érdekében	88
	5. tanulási egység Más emberekhez való viszonyunk (IV.) Az erkölcsi-polgári magatartásformák	Első lecke A közösségi (szociális) viselkedés Olvasmány: Edmondo de Amicis: <i>A tűzvész</i>	1. Magatartási szabályok alkalmazása a mindennapi életben
Második lecke Az antiszociális viselkedés Olvasmány: <i>Sajtószemle</i>		1.3. Az emberi viszonyokat szabályozó erkölcsi normák felderítése	94 97
Ismétlés Olvasmány: M. Sântimbrianu: <i>Levél iskolakerülő gazdámnak</i>		1. Erkölcsi-polgári viselkedési készségek megnyilvánulása megszokott élethelyzetekben.	98
Felmérés		1.1. A közösségi (szociális) illetve antiszociális viselkedésminták megkülönböztetése	101 102
		2. Együttműködés tanúsítása kijelölt feladatok megoldásában	
		3.1. Másokkal való pozitív viszonyok kialakítása kijelölt feladatok megoldásának érdekében	
6. tanulási egység A gyermekek egyetemes jogai	Első lecke A gyermek jogai és kötelességei (I.) Olvasmány: Bruno Ferrero: <i>A kék drágakő</i>	1. Magatartási szabályok alkalmazása a mindennapi életben	104 107

	Második lecke A gyermek jogai és kötelességei (II.)	1.3. Az emberi kapcsolatokat szabályozó erkölcsi normák felderítése	108
	Olvasmány: Móra Ferenc: <i>Három Matyi</i>	2. Erkölcsi-polgári viselkedési készségek megnyilvánulása megszokott élethelyzetekben.	111
	Harmadik lecke A gyermek jogainak betartása, illetve megsértése	1.4. A gyermekek egyetemes jogainak azonosítása	112
	Olvasmány: N. Calma: <i>A piros cipő</i>	3. Együttműködés tanúsítása kijelölt feladatok megoldásában	115
	Ismétlés	3.1. Másokkal való pozitív viszonyok kialakítása kijelölt feladatok megoldásának érdekében	116
	Olvasmány: Lázár Ervin: <i>Nagyapa meg a csillagok</i>	3.2. A gyermekek jogainak megismerését elősegítő tevékenységekben való részvétel	119
	Felmérés	*3.3. Az osztály, az iskola vagy a helyi közösség erkölcsi-polgári jellegű projektjeiben való részvétel	120
	Év végi ismétlés		121
	Év végi felmérés		124
	Fogalomtár		126

HELYI HOVATARTOZÁS

ELSŐ LECKE

Település és lakhely

TUDOM,

- hogy nevezik a települést, ahol születtem;
- a lakcímemet;
- a szokásokat, melyek erre a vidékre jellemzőek.

TUDNI AKAROM

- Hogyan mutassam be a településemet és a lakhelyemet?

PÁRBAN DOLGOZUNK

- Értelmezzétek a közmondást: *Jobb elsőnek lenni a faluban, mint utolsónak egy városban.*
- Osszátok meg a közmondás üzenetét az osztálytársaitokkal!

ELOLVASSUK ÉS MEGBESZÉLJÜK

„Aristide háza a község közepén állt. Leglátványosabb épülete községünknek a Nemzeti Bank volt. A bank mellett helyezkedett el a plébános háza, ami körbe volt kerítve gazdag gyümölcsfákkal, zöldségekkel és virágokkal. Tovább az úton sorra következtek: egy kőkút, az elemi iskola, ... az első templom, a községháza, a jegyző háza, a régi templom, mellette az üzlet.”

(Marin Preda: *Moromeștii*)

- A településnek milyen különlegességeit mutatja be a részlet?
- A község falusi lakhelyet jelent. A te településed falu vagy város? Indokold meg a válaszodat!

MEGFIGYELJÜK ÉS MEGBESZÉLJÜK

- Az emberek nem magányosan élnek. Ők egy közösség tagjai a felebarátaikkal együtt.

- Nevezétek meg a népszokást és a képeken látható közösség típusát!
- Mutassatok be hasonlóságokat és különbségeket a szülőhelyetek és az illusztrációk között!

JEGYEZZÜK MEG!

Azok az emberek, akik egy településen laknak és közös érdekeik, meggyőződésük és életfelfogásuk van, helyi közösséget alkotnak.

A közösség tagjai között lehet szomszédi, baráti, együttműködési, versenytársi de akár ellentétes, nézeteltéréses viszony is. E tagoknak vannak jogaik és kötelességeik. Foglalkozásuk különbözik.

A legtöbb településen megtalálhatók a következő intézmények: néptanács, rendőrség, iskola, posta... Minden közösségben generációról generációra hagyják a népszokásokat. Ezeket őrzik és tiszteletben tartják a település tagjai.

MIT MOND A TÖRVÉNY?

- A kiskorú lakhelye az ő szüleinél van, vagy a szülei közül annál, akinél állandó jelleggel tartózkodik.

(92. cikkely – Új Polgári Törvénykönyv)

- Lakhelyünk bizonyítéka személyi igazolványunkban van.

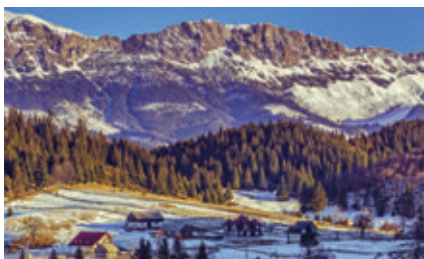
(91. cikkely – Új Polgári Törvénykönyv)

FONTOS FOGALMAK

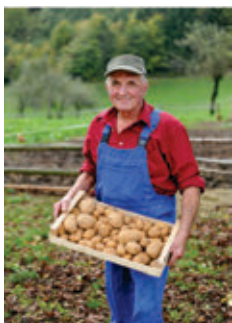
helyi közösség, lakhely, szokások, hovatartozás

KOMMUNIKÁLUNK ÉS DOLGOZUNK

1. Figyeljétek meg a képeket!

- Miben hasonlítanak vagy miben különböznek az ábrázolt közösségek?
 - Milyen intézmények vannak a legtöbb településen? Mi ezek szerepe?
 - Milyen kapcsolattípusok alakulhatnak ki a település tagjai között? Mondjatok példákat!
2. Azonosítsátok azokat a mesterségeket, amelyek a ti településetekre jellemzőek, majd fogalmazzatok meg azok fontosságát a közösségben!

3. Mutassátok be társaitoknak lakcímetek adatait!

Vezeték és keresztnév: ... ; Utca: ... ; Megye: ... ; Tömbház: ... ;
Lépcsőház: ... ; Emelet: ... ; Lakás:

PORTFÓLIÓ

Hattagú csapatokban dolgozva készítetek kollázst, amely rajzokkal, fényképekkel szülőföldetek lényeges elemeit és népszokásait mutatja be!

PROJEKT

A KIS KERTÉSZ

- Alkossatok 4-5 fős csoportokat!

MIT FOGUNK TENNI?

- Fákat fogunk ültetni az iskola és a település zöldövezetébe.
- Le fogjuk fényképezni ültetés előtt, munka közben és az év különböző időszakaiban.
- Ki fogjuk állítani a képeket az iskolában.

MIÉRT FOGJUK MEGVALÓSÍTANI A PROJEKTET?

- Polgári-erkölcsi tartalommal teljes projektben veszünk részt.
- Felhasználjuk a képeket a tudományok, földrajz, művészetek órákon is.

HOGYAN DOLGOZZUNK?

- Meghatározzuk és ismertetjük a részfeladatokat minden csapattal.
- Előkészítjük a szükséges eszközöket: facsemetéket, kapákat, lapátokat, gereblyéket, ásókat, műanyag kesztyűket, szemeteszsákokat, fényképezőgépet.
- Megássuk a gödröket a meghatározott mélység és távolság szerint.
- Elültetjük a csemetéket, majd megöntözzük őket.
- Készítünk fényképeket ültetés előtt és ültetés után is.
- Minden csapat takarítani fog a munka végén.
- Beszélgetsetek osztálytársaitokkal az erkölcsi-polgári jellegű projektekből való részvétel fontosságáról.

Ion Gugiuman: Nagytata kertje (részlet)

A városban velünk laknak az anyukám részéről való nagyszüleim is. Nagymamám segíti anyát a házimunkában, míg apa ellátja őket mindennel. Nagytata, aki ügyes kertész, szinte egész nap szorgoskodik a ház körüli gyümölcsösben, amit ő ültetett tele sok és különböző fafajtával: cseresznyefák, meggyfák, kajszibarackfák, almafák, egy őszibarack-, két szilva-, és két birsalamafával, melyek tavasszal virágözönben pompáznak. A kapu mellé egy ezüstös levelű fenyőt ültetett, míg a kiskapu mellé egy hársfát, amelyik tavasz vége és nyár eleje táján mindent betölt bódító illatával. A ház elé egy sor rózsát rakott, melyek közül mindegyik más-más színű virággal kápráztat el bennünket. A ház mögötti konyhaajtó mindkét részére négy darab

szőlőcserjét plántált, amelyek felkúsznak az ajtó fölé, és ősszel a szőlő fekete szemecskéi kelletik magukat. A gazdaság végén levő drótkerítés mentén ugyancsak nagytata ültetett egy sor málnát. A napfényesebb földterületet tartogatta a vetemény- és zöldségtermesztésre: sárgarépaágysók, petrezselyem, kapor, saláta, hagyma...

Mikor kicsik voltunk, egész nap nagytata körül forgolódtunk figyelve, miként gyomlálja az ágyásokat, és hogyan gondozza a fákat.

Most, hogy már nagyobbcskák vagyunk, megszoktuk, hogy mi is segítünk neki...

Mikor érni kezdett a cseresznye, égető türelmetlenséggel vártuk, hogy megkezdhessük azok szedését. De nagytata, aki ismerte a betakarítás rendjét, még halasztotta egy ideig. Végre egy napon azt mondta: „Gyerekek, holnap összegyűjtjük a cseresznyét.” Mivel másnap szép idő volt, nagytata előhozta a raktárból a kétágú létrát, Gabinak és nekem felkötött egy-egy nagy tarisznyát a derekunkra, ő és Paul fogott egy-egy vesszőkosarat, Irénkének pedig nagymama adott egy hozzáillő kosárkát.

Mikor befejeztük a munkát, a két nagy kosár színültig volt. Ugyanúgy a mi tarisznyáink és Irénke kosárkája is. Látva a gazdag termést, Gabi azt mondta: „Nagytata, adjunk néhány cseresznyét a mi barátnőnknek, Zamfirának is, mert az ő szülei tömbházban laknak, és nincs gyümölcsösük.” „Adunk csibém, hogyne adnánk...”

Hozzászóltam én is: „Ilona néninek és Gergely bácsinak is, mert nekik sincs gyümölcsösük”, erre felugrott Paul és Irénke is az ő kérésükkel: „Aurélnek is, mert ő varrja meg a labdáinkat, Olimpia néninek is, mert tőle cukorkát és csokoládét kapunk...”

Nagytata minden kívánságunkat teljesítette, ... mert volt honnan adnunk.

